

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDOMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendőek. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-térsora 1 korona

Ki hiszi el?

Sok minden lehetséges ezen a világon. Történtek csoda számba menő dolgok. Láttunk gyermeket a harc tüzeiben, öreget a halált szóró ágyuk törka előtt, nőket honvéd ruhában küzdeni a csatát. Csodás dolgok abból a mindenható korból, midőn első és legszentebb volt minden igaz magyar előtt a haza. Az idegen kételkedik. A magyar história azonban igazolja, hogy az öreg ifjává lett, a gyermek férfivá magasztosult, ha hívta a szenvedő haza.

Csodás dolgok ezek, mikről nekünk a Rákóczi és Kossuth lelke beszél. És hisszük, mert ők mondják, mert e történetet ők csinálták.

Hiszük azt is, hogy volt háládos leány, ki éhhalálra ítelt apját a börtön ablakán át emlőjéből táplálta. Hiszük, hogy a fia az apjára irányzott ellenséges gol elé állt, hogy az őt és ne édes? át terítse le. Hiszük és megesik a hálánk a hála ilyen szép, ilyen magasztos teetein; mi is föllekesülünk, hogy a hála virágát ápoljuk s elszáradni ne engedjük lelkünkben.

Hiszük azt is, hogy réges-régen Diogénes fényes nappal, égő lámpással kezében nagy néparadat közt embert keresett... és nem talált egyet sem olyant, ki a letűnt nagyságok közül csak egyetlenegynek is tiszteletet tett volna. Hiszük, mert a letűnt király, nem király többé, a letűnt nap nem a mi napunk többé. *Ha a mór megtette kötelességét: elmehet és ne számíton arra, hogy még valaha meglátják az egykor előtte hajlongók.*

Ezen általános igazság közepette annál meglepőbb, ha a régi nap fényéhez sütkérezni még eljönnek egyesek; annál meglepőbb, ha a letűnt vezérhez visszatérnek az egykori katonák, hogy a mikor már nem ül a hatalom polcán, akkor is megmutassák, hogy szívökben az egykori vezér képét elhomályosítani nem tudja semmi sem.

Ki hiszi ezt el, hogy ilyen is történik és épen a mi vármegyénkben történik?

Itt történt. Ritka eset. Fehér holló számba megy. Méltó a megörökítésre.

Közelebről Kobattalván a székelykereszturi szolgabírói járás öt körjegyzője tett látogatást Gálffy Kálmán nyugalmazott főszolgabírónál. Az egyik közülök ilyen beszédre nyitotta ajakát:

Kedves volt főszolgabíránk!

Szeretett édes apánk!

Egy titkot akarok leleplezni. Régen fontolgattuk társaimmal egymás között, hogy 25 éves közigazgatási működésed évfordulójén megjelenünk előtted hivatalos helyiségben és kifejezzük irántad érzett hálánknak érzelmeit. Akkor nem gondoltuk, a mit ma már tudunk, hogy téged itt, csendes magányodban kell keresnünk, hogy küldőnk ne-

vében itt adjuk át neked azt, mit szívünkben irántad érezünk, határtalan tiszteletünket.

Minket meg nem állít szent szándékunkban az, hogy mielőtt az a 25 éves évforduló beköszöntött volna, te már hulló csillag letél. Mi a te lelked fényét, szived melegségét halálig érezzük. Hiszen a mikor nekünk *rendelkestél*, akkor is az édes apa szívével, türelésével, könyörületességével cselekedted. — Sajthattál volna sokszor, hiszen sorsunk sok tekintetben téled függött... és te mégis csak *simogattál*, dorgálhattál volna sokszor... és te megszelidülve, csak *atyailag szóltál*... ha bajban voltunk: velünk együtt sirtál s a zürzavarok hullámiból vállaidon sokszor kiemeltél... Nem, nem törli ki jószágos képedet, jószágos lelkedet a mi szívünkben semmi! Ezeket az emléktárgyakat küldőink nevében benned a mi jó édes apánknak hoztuk. Fogadd el és ne feledd el azokat, kik téged soha el nem felejtenek.

Ki hiszi el, hogy ilyesmi is történhetik? Ha volna a fagyos, a hóborította világnak virága: koszorut fonnék a székelykereszturi járás körjegyzőinek homlokára. Megérdemelnék ezek a derék emberek, kik a hatalmon lévőknek nem hizelegnek, de a letűnt naphoz is hálásak annak egykori, áldott melegéért.

Bizony szép, főiemelő és magasztos volt ez a 25 éves jubileum. Gálffy Kálmán érezheti, hogy szeretete sugárait nem szórta érdemtelenségekre. Mennyi hálátlanságot elfeledhet a hálának e szép megnyilatkozása után: édes apánk voltál!

—k s.

— Apponyi Albert gróf Amerikában

Apponyi Albert gróf az Egyesült Államokba azért utazott, hogy a világbéke útjait egyengetse. Washingtonba e hó 9 én érkezett. Az amerikai lapok hetek óta hasábos közleményekben emlékeznek meg Apponyi gróf fényes fogadtatásáról. A clevelandi „Szabadság”, melynek szerkesztője: Kohányi Timamér együtt utazott vissza Budapestről Apponyival, képekben is bemutatja a nagyjelentőségű ut alkalmából Apponyit, csodálkozásának ad kifejezést, hogy egyetlen magyarországi lap sem küldött tudósítót Amerikába. Pedig hát eleddig csupán Kossuth Lajosnak jutott ahhoz fogható tisztesség, ami most Apponyi Albertnek, hogy az Egyesült Államok törvényhozásának képviselőháza az ő nagysága előtt való föltétlen hódolat kifejezése gyanánt, ülését fölfüggesztette és rendelkezésére bocsátotta a speaker helyét, hogy onnét hallgassa Apponyi szavát. Első pillanatban föl sem lehet mérni a tisztességadásnak ezt a nagyságát. Egy állam, amelynek kilencven millió fölül a lakosa; egy állam, amelynek gazdasági hatalma föltétlenül parancsoló szót ad a világ sorsának intézésében: vendégül látván egy maroknyi nép fiát, egyetlen pillanatig sem habozik, hogy a legelőkelőbb ünnepies formában hajlongjon meg előtte. Kossuth Lajos után Apponyi Albert!... Ugy érezzük, hogy történelmi idők ezek az amerikai magyarság, de egész Magyarország életében.

Keserves panasz-hangok.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes szerkesztő ur!

Ismerve a polgárság ügyes-bajos dolgai iránt való meleg érdeklődését, arra kérjük, hogy becses lapjában a „Székely-Udvarhely”-ben panaszainknak helyet adni sziveskedjék.

Panaszunk első sorban az iparos tanoncoktatás ellen szólhat, mint a melyből kifolyólag türethetetlen zaklatásoknak vagyunk kitéve és lépten-nyomon a birságok özönét kell amugyis tulterhelt vállainkon hordozzuk.

Nem elég, hogy a mai napság annyira divatossá vált társadalmi és hivatalos felbuzdulás — mindenkit iparosnak akar nevelni, holott a meglévőket sem tudnak egymástól tisztességesen megélni, hanem a tanoncoktatás terén is rólunk, nálunk nélkül olyan rendszereket léptetnek életbe, a melyek feltétlen pusztulásunkat fogják eredményezni.

Divatossá vált, hogy a mi keserves adófilléreinkből föntartott székelyföldi iparkamara a tanító urak ügybuzgó segítségével, a székely fiukat minden évben százával viszi Budapestre és az Alföld különböző városaiba. Ott aztán a legtöbbször olyan iparágat tanulnak, amit itthon, a Székelyföldön élni nem lehet, gyakorlatilag folytatni nem tudnak.

Az illetékesek nem látják, de mi igenis tudjuk, hogy a legtöbb faluban és városban is számos olyan tétlenség miatt lézengő fiu van, aki valamely mesterségből felszabaduló levelet, segédi minőségét igazoló munkakönyvet kapott, de mesterségében használni nem lehet. Az állam költségén kitöltötte a három vagy négy esztendő. Elszokott a mezei munkától, avagy szegényli kezébe venni a kapát és kaszát, mert hát ő már diplomás segéd ur. Így aztán lesz belőle csavargó. Mert hát az tapasztalati tény, hogy az iparkamara által kivitt fiuk lassankint mind hazakerülnek. A székelyt a honvágy hazahozza. Ez természetében rejlik. Az ilyen, mesterségükben gyenge, a mezei munkától elszokott egyén a legszerencsétlenebb sorsra jut. Hiszen a fényes ígéretek megvalósulása helyett nyomor, koldusbot jutott kezébe. Mostoha sorsán elkesereng; elégedetlenség, átok és szitkozódás minden szava azok ellen, akik előbbi megszokott helyzetéből kizavarták. Eképen nő a nemzetközi szociálmus és fejlődik terebélyes fáva, a melynek mérges, ferges gyümölcseit majd aztán azok is izelni fogják, akik talán rövid-látó öntudatlansággal gyökereit oly bőkezűséggel öntözgették.

Nem úgy uraim! Mi jól látjuk, hogy céljuk nem más, minthogy a tudományos pályától elvonják a népet, mivel ott is tulzufsultság van. Igen, de az iparnál sincs másképpen. Itt is meg van a tulzufsultság, még pedig nagy mértékben. Hogy tulzufsultság legyen, arról bőségesen gondoskodik az osztrák sógor és a mindenkori 67-es kormány, mely Ausztria kedvéért talán felakasztani is kész volna bennünket, iparosokat.

Egyik felől a kisipar elnyomására százezrek, sőt milliók osztogatásával növeli nyakunkra a gyáripárt, előnyöket biztosít a fegyenciparnak ami rovásunkra. Másfelől pedig a képviselőházban most is napirenden lévő s a magyar hazafias ellenzéki férfiak által

körömszakadtáig követelt önálló bank és az iparos életet újra teremteni hivatott önálló vámterület lelketlen, hazafiatlan és állandó elalkuvásával, valósággal kiéhezteti, kivándorlásra kényszeríti még azokat a kisiparosokat is, akik mesterségükből eddig önmagukat és terhes családjukat — ha szüköcskén is — főtartartani képesek voltak...

És ehhez járul most a tanoncoktatás ügye, melyet nem az osztrák, hanem a köztünk élő, velünk egy levegőt szívó polgártársak intéznek olyan rosszul, hogy valóságos ólomsúlyként nehezedik a kisiparosságra.

Ugyanis azt a néhány fiút, kiket az oly tulbuzgó iparkamara el nem halászott előlünk, a folytonos iskolázás miatt, a mesterségre kitanítani lehetetlenség. Hiszen ha még az estéli órákban tanítanak, mint ezelőtt, akkor jó volna, de hogy éppen vasárnap délelőtt vonják ki a kezünkből, amikor legnagyobb szükségünk van rájuk, ez már tűrhetetlen állapot. Tűrhetetlen azért is, mert ha a fiú véletlenül az iskolázástól elmarad, kész a nagy büntetés.

Százával idéznek meg bennünket a kapitánysághoz, hol egész napokat el kell tölteni a tárgyalással. S ha bármily erkölcsi és anyagi okokat hozunk is fel védelmünkre, nincs mentség, muszáj fizetni. Így aztán egy tanonc évenként horribilis összegbe kerül mesterének; nem számítva a tárgyalással elvesztegetett drága időt, mely alatt a szegény iparos ember dolgozhatott és valamit kereshetett volna.

Ez állapoton okvetlenül segíteni kell. Az iskolaszéki tagoktól függ a beosztás. Tegyük olyan időre a tanítási órákat, amikor a mesterségheli elfoglaltságnak elháríthatlan akadályt nem csinálnak. Mert ha ez még így tart, kénytelenek leszünk a tanonctartásról mindnyájan lemondani és a tért az államnak s az iparkamarának egészen átengedni. Hiszen Amerikának és Olaszországnak nemcsak földmunkásra, de képzetlenebb iparosokra is van szüksége... Itt hagyjuk ezt a szép hazát vénségünkre, ahol csak kinteljes nyomoruság, az embertelenségig menő üldözés a jutalmunk keserves munkával szerzett adófilléreinkért, mellyel az állam főtartásához mi is hozzá járulunk...

A szerkesztő ur szíveségét megköszönve,
vagyok
őszinte híve:
Szabó József.

Országos Mértékletességi Szövetség.

A nyugati kultúra elterjedésével lépést tart és járványszerűen nyomában halad a rettentő betegség: az alkoholizmus. Ez pusztította el Amerika jobb sorsot érdemelt őslakóinak nagy részét, jelenleg pedig a föld egyik legelső nemzetét, a franciát tizedeli elannyira, hogy az idevágó statisztikának megdöbbentő képe nemcsak Gallia népét, hanem a világnak összes, nemesen gondolkozó elemeit, a létfentartási ösztön által sarkalva, komoly, mentő munkára serkentette.

Milliókat áldoz máris a társadalom és néhány nyugati államnak kormánya, az alkoholelles tanoknak terjesztésére és az absztinenciának meghonosítására. Kétségtelen, hogy a nemes tan, a műveltebb elem sorából nem egy követőre akadt. De hol marad a nép, amelynek minden rétegében, sokkal fokozottabb mértékben dühöng az alkoholizmus, mint az intelligensebb osztályokban. Hiszen a népnek javarésze azt tartja, hogy a munkás az alkoholból, a pálinkából meríti testének erejét, holott az csak vérét korbácsolja föl, míg testét elsatnyítja, akarerejét megtöri, elméjét eltompítja, lelkét megmérgezi és ősi nemzeti hagyományából és erkölceiből, lassanként teljesen kivetkőzteti.

A nemzetmentő harcot, különösen a nép érdekében kell megküzdenünk. De hogy az meddő ne maradjon, nem lehet és nem szabad arra gondolnunk, hogy egy lassan elharpózott s az emberi szervezetet és idegrendszeri hatalmába ejtett bajt, egy csapásra, egy világgá dobott nagy jelmonddal, az absztinenciának jelmondatával iparkodjunk kiirtani. Ez eddig a világnak egy nemzeténél sem sikerült. Arra kell tehát törekednünk, hogy a pálinkát a néppel egybe, nemesebb és egészségesebb itallal helyettesítsük, azt számára a legkisebb adagokban hozzáférhetővé tegyük és annak mértékletes fogyasztásához szoktassuk. Alkoholistává ezer közül, egynek kivételével a pálinka teszi az embert. A német, a holland, a belga nép sok sört fogyaszt, az olasz, a görög, a spanyol nép bort s alig akad közöttük annyi alkoholista, mint Franciaországnak egyetlenegy abszintet fogyasztó vidékén.

A magyar nép körében a pálinkaivás, igaz, hogy néhány év óta félelmetesen terjed; de a baj, egyes vidékeket kivéve még sokkal kezdetlegesebb, semhogy okszerűen, gyógyítható ne lenne. A magyar népnek idegrendszerét a pálinka még nem bontotta s akaraterejét még nem bénította meg.

Más egyéb, nemes közgazdasági célok megvalósítása mellett, különösen a pálinkaivásnak letörsését tűzte feladatul az Országos Mértékletességi Szövetség (Budapest, Üllői ut 25, Közlelek), melynek alapszabályait a belügyi kormány most hagyta jóvá és amely ezekkel a nemes célzatu alapszabályokkal most indul apostoli útjára az országban. És éppen jókor, a tizenkettedik órában! Mert ma már nemcsak a tótajku vármegyékben kondult meg a veszharang a pálinka pusztítása miatt, hanem Hunyadvármegye lakosságát alacsonyította le annyira a pálinka, hogy a megye területén, átlag minden napra négy-öt gyilkosság esik, a hatalmas bányászatok ottani munkást kapni képtelenek, mert annak tönkretett szervezete, három-négy órai munka után kidől és a vármegyének, már csecsemő korában pálinkával fertőzött huszonkét és félezer iskolakerülője van — hanem a szinmagyar vidékekről is szomorubb-nál szomorubb jelentéseket kapunk.

Szombathelynek közvetlen közelében, Kámon faluban, 650 lakosra öt korcsma és több pálinkamérő bolt esik. A rekordot azonban a biharmegyei Vaskőh Barest teremtette meg, ahová hetenkint, mintegy 5000 liter pálinka érkezik és a lakosságra heti négy liter pálinka jut fejenként! Átlag 8—10 ember tart fenn egy-egy pálinkamérést, vagy korcsmát; a megye főispánja már mentőakciót indított a szerencsétlen vidéknek érdekében, de hasztalan. És most közeledik az északi rém, az új tatárjárás a Kárpátok felől. Galicia kontingentálta a pálinkamérést és ezáltal sok ezer pálinkamérőnek garázdalkodását tette lehetetlenné. Ezek most mind Magyarországot jönnek boldogítani és helyesen számítanak, mert nálunk a talaj, a nép között, már teljesen megérett a pálinkaivásra. Tessék csak körülnézni, akár a fővárosban vagy a legszinmagyarabb vidéken!

Az Országos Mértékletességi Szövetség előtt, valóban országmentő feladat áll! És ennek a feladatnak megvalósítására, az eszközöket is helyesen választotta meg, mert nemcsak a felsőbb fórumoknál iparkodik minden lehető elkövetni a pálinkaivás letörsésére, hanem ugy a fővárosban, mint az országban, minden erre alkalmas községében, már fenn álló erkölcsi testületek támogatása mellett, vagy azoknak keretében mértékletességi köröket szervez. A körök a közhatóságnak védelme alatt állanak s azokat a szövetség gazdasági, hazafias és valláserkölcsi irányu könyvtárral és idevágó szaklapokkal látja el. Minden körben, lehetőleg gyakran felolvasást tart és a helyi viszonyok szerint, támogat minden helyes közgazdasági intézményt, vagy pedig annak talaját készíti elő. Közgazdasági, ipari és kereskedelmi testületek számára.

A szövetség tagjainak zömét a körtagok képezik, kiket a körhöz és a szövetséghez csak erkölcsi fogadalom fűz, de tagsági díjat nem fizetnek. A szövetség költségeit a rendes, pártoló és alapító tagok és esetleges adományok fűződik.

Hisszük, hogy az Országos Mértékletességi Szövetségnek szava nem fog elhangzani a pusztában és néhány év múlva a magyar nép védőbástyájaként fog kialakulni. A pálinka gőzével együtt tűnik el az apa- és testvérgyilkosság, megfogy a virtuskodó, bicskázó legényeknek, a gyujtogatónak utonállónak, dologkerülőnek száma és felépül ismét a hitnek, a hazaszeretnek és a családi boldogságnak már-már romba dőlő oltára. Elpusztulnak a fővárosi és falusi pálinkamérő boltok, megnéptelenednek a kórházak és elmeegógyintézetek alkoholista osztályai, nem szólal meg a dob a hitelbe adott pálinka fejében a gazda fekvősége és ingóságai fölött, maga a nép dobja sutba és veszi ki felebarája kezéből az Amerika felé vezető vándorbotot és maga a nép állítja pellengére a részegeskedőt, a pálinkaivót, a falu rosszát és ez a szegény nagyobb büntetés lesz számára, mint a börtön.

Krenedits Ödön.

Mis-más.

Wasz kosztet?

Mungóék szorulnak. A főispánt háborzongások gyötrik annak a gondolatára, ha valamelyik kerületben véletlenül az ellenzék jutna többségre. Ez egyenlő volna öméltóságának a szegénytelen bukásával. Mert mit szólna ehhez az ő gazdája: a magas kormány?!...

Ilyen töprengések között találta egyik hivatalos főkortes ő méltóságát, aki komoly és beható tárgyalások után jelentős pillantást vetvén a kerület legfőbbjére, így szólt:

— Hát aztán kérem a kerület, mondja csak kérem a kerület: wasz kosztet?

Erre a mungóvezér, még jelentősebben pislantva, kivágott egy összeget.

— Cu tájer! — felelt ő méltósága, ezuttal kesernyés arculattal.

Pedig dehogy volt „tájér”. Pénz elég volt. De hát ő méltóságának is kellett... strumpfbandra, vagy talán téli bundára...

Azóta „wasz kosztet” főispánnak csufolják.

Kultura és — magyar nyelv.

A „Kultura” című folyóirat egyik számában hangzatos cikk jelent meg a magyar irodalom fejlődéséről.

Csak az első két mondatot idézzük:

„Egy nagyon teljes, produktív és nagy évtizedeknek volt finélája a minap este, a csendes és diszkrét szilveszteri idillekben. Ennek konstatálása könnyelmű banalitás volt, mert hiszen minden Gergely szisztémájú kalendárium megállapít ennyit.”

Ha a magyar nyelv ily szépen fejlődött volna, mivé fejlődött volna az irodalom!?!...

HIREK.

— **Vizvezeték Firtosvárálján.** Az erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség minap versenytárgyalás útján biztosította a Firtosvárálja községben létesítendő vizvezeték kiépítését. A vállalatot Cseh Ágost segesvári vállalkozó nyerte meg. Apránként — a kirendeltség jóvoltából — községeinket vizvezetékkel, egészséges jó ivóvízzel az állam ellátja. Székelyudvarhely város közönsége pedig — úgy látszik — még várhat, míg a lassu, valósággal cammogó formásokból kievickélhet és valamikor tisztességes ivóvízhez jut. Addig bizony a járványos betegségek graszszálhatnak, áldozataikat szedhetik s nem csoda, hogy tíz év alatt alig szaporodott 650-nel a város lakosságának száma.

— **Halálozás.** Illyés József járásbíró életének 50-ik évében rövid szenvedések

között, szívszélhűdés miatt e hó 22-én d. u. 4 órakor elhalt Szászrégenben. Temetése tegnap, e hó 25-én nagy részvét mellett történt meg a ref. egyház szertartásai szerint Székelyudvarhelyt, hova szeretett testvérei hazaszállították. Az elhunyt nemes lelkű emberbarátban Illyés Vilma és Illyés Kata forrón szeretett testvérüket, Illyés Miklós nyug. huszártábornok és Illyés Sándor földbirtokos, valamint özv. Illyés Róza, özv. Illyés Eliza unokatestvérüket gyászolják.

— **Népsegítő működés.** A magyar földmívelésügyi miniszterium 21. sz. kiadványát, mely a hegyvidéki, erdélyrészi (székelyföldi) és felvidéki gazdasági akciók 1909. évi működésének ismertetése, mi is megkaptuk. A vaskos füzet részletesen előtárja mindazon áldásos munkálkodást, melyet a kirendeltségek 1909-ben az ország népsegítése körében annyi ámbicióval, ügyszeretettel végeztek el. Alig van a gazdálkodásnak olyan köre, hol a kirendeltség a maga eszközeivel ott nem lett volna és hathatós támogatását az ezelőtt annyira önerejére hagyott nép javára nem hasznosította volna. Az érdekes füzet — idő és alkalom szerint — foglalkozni fogunk. Hiszen a kirendeltség működését már a kora kezdetnél üdvözlöttük s azóta állandóan becsületes hazafisággal támogattuk, mert meggyőződésünk, hogy minden lépése a falusi gazdálkodó nép javára, sorsának jobbá tételére irányul. E cél pedig nagyon fontos, magyar nemzeti szempontból megbecsülhetetlen értékű. Minden igaz hazafi legőszintébb támogatására méltó.

— **Német mezőgazdák Magyarországon.** A Deutsche Landwirtschafts Gesellschaft tagjai előkelő német gazdák május 16-án érkeznek Budapestre, ahol három napig maradnak. Innen Bábólnára és Kisbérre, aztán a Tátrába utaznak. A német gazdák magyarországi kirándulása három hétre van tervezve. Fogadtatásukra nagyban készül az OMGE s a földmívelésügyi miniszterium.

— **Birkózó verseny a Fortuna mozgóban.** Városunkban e hó 27-én nagy látványosság lesz. A Budapest-szálló színháztermében egy első rangú fővárosi mozgó fénykép társaság fog előadást tartani, mely mozgófénykép előadásain kívül még birkózó versenyt is fogja szorakoztatni Székelyudvarhely közönségét. A birkózóversenyre sikerült a vállalatnak a következő európai bajnokokat megnyerni: Bécsből Jägendorfert Ausztria bajnokát, Budapestről Horváth István magyar mester birkózót, Bukarestből Gica Angelescut a világ legerősebb emberét, Szentpétervárról Iván Petreffot Oroszország világbajnokát, Berlinből Anton Hacker német világbajnokot, Konelvuból Charles Beling angol világbajnokot, Serajevóból Charles Petrik mesterbirkózó sportművészt. A Budapesti Fortuna mozgófénykép társaság három birkózódíjat is bocsát a nagyközönség és birkózók rendelkezésére. A birkózóverseny zsűrijét Székelyudvarhelyen fogják megválasztani.

— **A zálogház közgyűlése.** A székelyudvarhelyi Zálogkölcson-intézet és betéti pénztár XXXVIII-ik évi rendes közgyűlését Gyarmathy Ferenc elnök-igazgató vezetésével tartotta meg. A közgyűlésen mintegy 23 részvényes 276 részvénnyel volt jelen. Tudomásul vették az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentéseit, valamint a betérjesztett zárszámadást s a szokásos felmentvényt megadták. Helyettes igazgatónak Hlatky Miklós eddigi igazgatósági tagot bízták meg egy évi időre. Helyébe pedig igazgatósági

tagnak Dr Pál Ernő ügyvédet választották meg. A helyettes igazgatói állás rendszeresítésével szükségessé vált alapszabálymódosítást elfogadták. Majd pedig Csillag József pénztárnok és könyvelő részére, Dr Valent-sik Ferenc és Dr Vass Lajos pártoló felszólalása folytán, 400 K drágasági pótlékot szavaztak. Az intézet 120,000 K alaptőkével és 73,076 K 30 f tartalék-alappal, valamint 405,993 K 67 f és 20516 K 26 f betéttel 4.083,740 K 58 f forgalmat ért el, a melyből 22810 K 10 f nyeresége van. Osztalék fejében 7 százalékot fizet részvényenkint.

— **A becsületsértés nem diffamáló.** Aradról jelentik: Mohos Ágoston aradi tanító két éve cikkeket irt Müller Károly volt képviselő ellen. A cikkben foglalt becsületsértésért Mohost annak idején egy hónapi fegháza ítélték. A város közigazgatási bizottsága azzal az indoklással, hogy nem méltó a tanítói állásra, mert elítéltek — Mohost állásától elmozdította. A kultuszminiszter most az ügyben leiratot intézett a városhoz, amelyben a közigazgatási bizottság ítéletét megsemmisítette, kimondván, hogy a becsületsértés egymagában még nem diffamáló cselekedet.

— **Az udvarhelyvármegyei méhészegyesület választmányi gyűlése** Székelykeresztúron folyó hó 19-én d. u. 4 órától kezdődően volt az áll. el. iskola egyik termében, a tagok élénk részvételével és érdeklődésével. A mult ülés határozatának végrehajtásáról és az egyesület ügymenetéről Gál Imre titkár számolt be. Jelentésének kiemelkedőbb illetve fontosabb része a vármegyei méhészeti statisztikának elkészítése és számadatai, melynek közzétételére az egyesület felkérte; továbbá az egyesület 1910 évi munkásságáról összeállított évkönyv, mit 500 példányban kinyomtatni határoztak. Az egyesület ügymenetéről tett jelentéseit egyhangúlag köszönettel vették tudomásul. A közgyűlést előkészítették és folyó évi márc. 28-ra tüzték ki. Pénztár vizsgáló bizottságot megalkottak s annak tagjaiul: Jancsó János Pillich Lajos és Sándor Gergely v. tagokat választották meg. A jelentkezett egyéneket egyhangú határozattal vették fel az egyesület kötelekébe. Kozma Miklós indítványára Ambrus András méhésznek írói tevékenységéért és a méhészet érdekében meghozott nemes áldozataiért jegyzőkönyvileg mondtak köszönetet, melyért a jelenlévő Ambrus András meghatva mondtak köszönetet. Kozma Miklós „A mézhozam biztosítása” címmel tartott igen ügyes és talpraesett szakelőadása köszönettel fogadtatott, többek hozzászólása után igen értékes vita hangzott el. Majd az 1911 évi munkaprogramot állapították meg mely szerint az értékesítő osztályt a jelen év során üzembé veszik a vármegye területén 1 mintaméhes létesítésére irányuló előmunkálatokat végrehajtják. A tagsági díjak erélyesebb behajtására az elnökséget felkérték. A méhlegelő javítását célzó munkálatokat megkezdik, tagok segélyezésére rajokat osztanak ki és méhészeti szakelőadásokat tartanak. Kozma Miklós indítványára az egyesület hármastár készítése és terjesztése tárgyában az erdélyrészi méhészegyesülethez írnak. Több keblű ügy megbeszélése után a gyűlés az esti órákban ért véget.

— **Ecetgyár telepengedelem nélkül.** A kereskedelmi miniszter most kiadott rende-

lete szerint az ecetgyár sem az 1884. évi XVII. törvények 25. szakaszában, sem a vonatkozólag kiadott miniszteri rendeletekben felsorolva nincsen. Így annak létesítéséhez iparhatósági engedelem nem szükséges. De nem sorolható a rendelet szerint a kérdéses gyártelep az ipartörvény 25. szakaszában fölemlített vegyészeti gyárak fogalma alá sem mert az ecetet előállító telepén az ecet előállítása közben, minthogy az ecetképződés egyszerű erjedő folyamat, a vegyészeti gyár fogalmát megállapító műszaki szempontból vett vegyfolyamatok nem mennek véghez.

— **Nyilvános számadás.** Dr Solymossy Lajos állami főreáliskolai igazgató urtól a következő sorokat vettük: Alulírott a néhai Bedő Ferencz és a református temető kert rendezése céljaira gyűjtéseket indítottam. A célba vett munkákat részben már eszközöltettem is s így kötelességemnek tartom a gyűjtések eredményéről s a foganatosított munkákra fordított kiadásokról elszámolni.

Bedő F. sirjának rendezése. Utolsó elszámolásom alkalmával az adományok összege, 523 K 78 f volt. Ujabbán adakoztak: Szabó F. mészáros 40 K, a petki református volt hívei gyűjtése 24 K. Időközi kamatokból 15 K 1 f. A gyűjtés összesen 602 K 79 f. Fenni összegből kiadtam: Gál József kőfaragónak 200 K, Katona Miklós lakatosnak 240 K 90 f, összesen: 440 K 90 fillért. Pénztári készlet takarékpénztárban elhelyezve: 161 K 89 f. A sir végleges rendezése a tavaszon be lesz végezve. A sírkő is meg van már szerezve, csak át kell dolgoztatni s helyére felállítani.

Temető kert rendezése. Utolsó közleményemben 1271 K 62 f-ről számoltam el. Azóta adakoztak: Szobotka R. műszaki tanácsos 20, Kelemen L. lakatos 24 K 30 f, özv. Solymossy J-né, Elischer J., Csató E., Embery Á. és a szücsipartársulat 10—10 K, Sükösd M. 8 K, Dr Nagy K. 5 K, Kalaposipartárs. 2 K 40 f, id. Szemerjay K., Kelemen P. várm. ny. husz., özv. Kiss D. és a kordoványos ipartárs. 2—2 K, özv. Pap I-né, özv. Kovács Gy-né, Báncs Gy. és özv. Sárosi T. 1—1 K. A mult évben rendezett műkedvelői estély jövedelméből jutott 560 K. A takarékpénztárban volt tőkék időközi kamata 33 K 4 f s így az összes bevétel a mai napig 1976 K 46 fillér. Ez összegből kifizettem: Bartók Istvánnak a kapu tervezéséért 60 K, Kelemen Lajos lakatosnak a kapu elkészítéséért 1124 K 30 f, Tusa Józsefnek kavics és járdakő termeléséért 282 K 80 f, összesen: 1467 K 10 f. Ezen kiadások levonása után fennmarad pénzkészlet, takarékpénztárban elhelyezve 509 K 36 f. Nagyon kevés összeg, amiből nagyon sokat kellene igazítani! Ajánlom hűveink keresztényi jóindulatába a szép és nemes célt.

Dr Solymossy.

— **Gyenge elméjük, gyengetehetségük felvétele.** A borosjenői gyógypedagógia nevelő és foglalkoztató állami intézetbe a jövő iskolai év kezdetétől több növendéket vesznek fel. Felvétetnek a nevelő-intézetbe 7—10 éves, a foglalkoztatóba 14 éven felüli tanításra és foglalkoztatásra alkalmas gyengeelméjű gyengetehetségű egyének. Ugy az ingyenes, mint a fizető felvételekről bővebb tájékoztatást nyújt bárkinek az intézet igazgatója: Csapó György Borosjenő, Aradmegye.

— **Eladó kettős létra.** Egy jó erős, három méteres bolti létra eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE-STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
: : ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! : :

Kiadó lakás és üzlethelyiség.

Négy szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló udvari lakás Székelyudvarhely, Batthyány-tér 6. sz. alatt kiadó. Értekezhetni Frölich Ottónál. Ugyanott üzlethelyiség raktárakkal együtt szintén kiadó.

634—1911. tkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, miszerint országos magyar vasutas részvénytársaság és a budapesti I. és II. kerületi takarékpénztár végrehajtónak Dávid Domokosné Kovács Anna végrehajtást szenvedő elleni 1500 K, illetve 1200 K követelés iránti végrehajtási ügyben a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 1645. sz. jkvben A + 1244—18 hrsz. ingatlan 3300 K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és a fentebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi március hó 13. napjának d. e. 8 órájkor a telekkönyvi hatóság árverező szobájában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adani. Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez leteni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. január 24. Gyarmathy Ferenc s. k. kir. tvszki egyesbíró.

A kiadmány hitelül: Dósa Aladár.

kir. tvszki telekkönyvvezető.

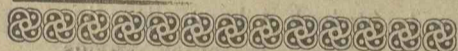
Bükkfaeladási hirdetmény.

A bardoci közbirtokosság az erdőfülei Hatod Tamásné berke 82,7 k. hold vágásában feldolgozatlanul visszahagyott hasáb és dorong tűzifa feldolgozható, mintegy 4464 m³ bükkfa anyagot Bardocz községhezánál 1911 évi március hó 16-án délután 10 órakor zárt írásbeli ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli árverésen kikiáltási áron felül eladja.

Kikiáltási ár 892 K 80 fillér. Bannapénz ennek 10 százaléka. Az utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Bardocz, 1911. február 15 én.

Sugár István közbirt. elnök.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és Régiségeket megbízásból azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz. Arany, brilliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvösmester.

Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnycim: Dietrich ékszerész Kolozsvár...

Bélyegzők

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállítanak Betegh Pál könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

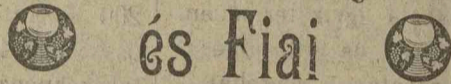
Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhely, Kossth-u.22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód és pontos kiszolgálásért szavatol: Barkóczy Albert, vendéglős.

Amortizációs tisztviselői kölcson ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.
KOLOZSVÁR
Ferenc József-ut 7. a szám.
Válaszbélyeg csatolandó.

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borparlat. Főzése a legszigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható.

Hamisítástól védve van.

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, görcs és hőhurut ellen ne vegyenek semmi egyebet, mint csakis a

KAISER-féle

mell-karameliákat a „három fenyővel”

5900

közjegyzőleg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzóktól a biztos eredményt igazolják.
Csomagban 20 és 40 f-ért. Dobozban kapható 60 f-ért. Kapható gyógyszerárak és drogueriákban, valamint Zsetkey János gyógyszerésznél Homoródszt.-márton községben

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Gyertyán, bükk-jávor- és nyárfát

ugy tönk, mint nagy hasáb alakban — bogos rész nélkül — ölben és szekerenként veszünk: Márton János és fiai kaptafa stb készítő ipartelepe Székelyudvarhelyt, Bálint utca.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RETHY-FÉLE PEMETEFŰ

Cukorkánál.

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.

Egy doboz 60 fillér.

Csak Réthy-félét fogadjunk el.

A múlt a múlté, a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nador-utca 17 sz

„M-i-i-t?” — Papa megengedte! Hisz’ valódi Jacobi-féle Antinicotin cigarettahüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi! Minden fadoboz érdekes Röntgen-képeket tartalmaz.

REFORMÁTUS

DISZES

IMAKÖNYVEK NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK

BETEGH PÁL KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN SZÉKELY-UDVARHELYT

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult küszvényénél, csúznál és meghűléseknel, bedörzsölésképpen használva. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerárát az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.